CATAGRAFIA ROMANAȚIULUI – SURSĂ-CHEIE ÎN STUDIUL ANTROPONIMIEI ETNICE ACTUALE DIN OLTENIA[1]

IUSTINA NICA*

INTRODUCERE

Catagrafiile reprezintă surse primare complexe, oferind o perspectivă interdisciplinară și fiind esențiale pentru multiple arii de cercetare datorită informațiilor detaliate pe care le conțin. Realizate cu scop fiscal și administrativ de către autoritățile statale în diverse perioade, ele au depășit cu mult obiectivul pentru care au fost, inițial, întocmite. În prezent, printre disciplinele care le utilizează cu succes se numără *istoria*[2], *sociologia*[3], *antropologia*[4], *demografia*[5]. Se pot scrie, de asemenea, lucrări care privesc *geografia umană* (evoluția spațiilor locuite, a rețelei rurale/urbane) ori *studii de gen*, care observă rolul social al bărbaților și femeilor, distribuția responsabilităților și inegalitățile de gen din diferite epoci.

Antroponimia se află printre principalele domenii care beneficiază de recensăminte, acestea oferindu-i un inventar amplu de nume (porecle, supranume, patronime, prenume), pe baza căruia se poate reconstitui cu fidelitate structura, tipologia, distribuția geografică și evoluția lor într-o anumită perioadă istorică. Antroponimele nu reflectă doar identitatea personală, ci și realități istorice,

[1] Lucrarea face parte din tema de plan *O istorie antroponimică a minorităților în Oltenia. Studii de etnonimie*, desfășurată în cadrul Institutului de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor" din Craiova.

* Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor", Academia Română, Craiova, România (iustinaburci@yahoo.com).

[2] Beneficiază de informații relevante privind structura demografică, proprietățile funciare, starea economică și socială a populației într-un anumit interval de timp.

[3] Se pot face observații despre structura socială, compoziția etnică, religioasă sau de gen a comunităților.

[4] Analiza stilurilor de viață, a structurii familiale.

[5] Datele permit realizarea unor statistici despre numărul, distribuția geografică, natalitatea și mortalitatea populației dintr-o zonă determinată.

ALIL, t. LXV, 2025, București, p. 35–48
https://www.doi.org/10.59277/ALIL.2025.03

sociale și culturale, analiza numelor din catagrafii evidențiind relația complexă dintre societate, individ și limbaj.

Mai mult, în contextul actual al digitalizării, informațiile antroponimice din catagrafii, alături de numele extrase din alte surse (arhive, dicționare, lucrări vechi și documente contemporane), ar putea contribui la crearea unei baze de date generale. Aceasta ar facilita analiza și corelarea referințelor despre persoane și familii, sprijinind reconstituirea arborilor genealogici și a legăturilor dintre diferite neamuri. Totodată, o astfel de bază de date ar oferi o perspectivă clară asupra evoluției sociale, lingvistice și culturale de-a lungul secolelor.

MOTIVAȚIA ALEGERII TEMEI

Publicată de Paul-Emanoil Barbu și Mirela Comănescu, *Catagrafia din 1838 a județului Romanați*[6] reprezintă o astfel de sursă valoroasă, prin informațiile despre structura populației, originea etnică a locuitorilor, distribuția numelor și prenumelor, dar și prin influențele lingvistice și culturale reflectate în antroponimie. Observând documentele respective, putem înțelege mai bine procesele istorice, migrațiile și asimilările etnice care au contribuit la formarea identității actuale a locuitorilor din zonă. Studierea comparativă a numelor din catagrafii cu cele contemporane ne ajută să identificăm persistența sau dispariția unor modele onomastice și să evidențiem moștenirea etnică a regiunii.

Analiza catagrafiilor Romanațiului nu doar oferă o perspectivă istorică asupra identității etnice și lingvistice, dar contribuie și la o mai bună înțelegere a modului în care numele personale reflectă schimbările sociale și culturale din trecut până în prezent.

O cercetare amplă[7] a numelor de persoane din acest spațiu poate fi realizată pe baza mai multor coordonate esențiale, reflectate în informațiile consemnate în catagrafii: din perspectivă istorică, prin examinarea documentelor oficiale ale vremii și corelarea datelor cu evenimente relevante, precum prezența otomană, slavă sau migrațiile grecești ori bulgărești, sau prin compararea informațiilor obținute cu cele extrase din alte surse (recensăminte, arhive administrative și bisericești); din perspectivă

[6] Din care au apărut, până în prezent, două părți: volumul I. *Plasa Câmpului*, București, Editura Academiei Române, 2022, 812 p., și volumul II, *Plasa Mijlocului*, Craiova, Editura Alma, 2023, 638 p.

Romanați – județ istoric al României, situat în partea de sud a țării, în regiunea Olteniei. A existat ca unitate administrativă până în anul 1950, când a fost desființat odată cu reorganizarea administrativ-teritorială a României pe regiuni și raioane după model sovietic. A reprezentat un spațiu de interacțiune între diferite grupuri etnice și culturale, aspect reflectat și în antroponimia locală.

[7] Care poate avea în vedere clasificarea în funcție de origine, stabilirea unor tipologii, analiza elementelor semantice, morfologice și fonetice specifice, identificarea influențelor lingvistice și etnice asupra numelor personale și de familie, studierea frecvenței și distribuției teritoriale a antroponimelor.

sociologică și demografică, prin observarea impactului schimbărilor sociopolitice asupra dinamicii numelui, corelând datele antroponimice cu structura etnică a zonei în acea perioadă și identificând tendințele în adoptarea, modificarea sau dispariția numelui. Catagrafiile oferă, după cum menționam, o multitudine de informații esențiale, nu doar antroponimice, ci de natură diversă – administrativă, economică, medicală[8] etc. –, ceea ce le face relevante și le conferă un rol important în cercetările actuale, plasându-le printre sursele de referință pentru studii interdisciplinare.

ANALIZA INFORMAȚIEI

Faptul că în catagrafie sunt menționați nominal toți membrii gospodăriei[9], nu doar soțul – considerat, vreme îndelungată, susținătorul și persoana de referință a familiei –, așa cum se întâmplă în multe alte recensăminte, într-o perioadă în care sistemul de denominație se afla în formare, ne oferă prilejul de a observa „starea" acestuia, precum și elementele lexicale implicate în proces, în zona și la data menționată. O primă analiză asupra antroponimiei etnice, aspect asupra căruia ne-am îndreptat atenția în articolul de față, am făcut în *Interferențe etnice în antroponimia din Oltenia. Observații pe baza* ***Catagrafiei județului Romanați (1838)***[10], unde am utilizat informația din primul volum al lucrării. Ne continuăm investigația, având la bază cea de-a doua parte a catagrafiei, care cuprinde persoanele recenzate în *Plasa Mijlocului*.

Printre modalitățile utilizate în stabilirea identității, pe fundalul unui grup social mai mult sau mai puțin numeros, în care apar, inevitabil, confuzii între indivizii care purtau (pre)nume omonime, se numără și suplimentarea formulei antroponimice cu markeri identitari.

Parcurgând informația înregistrată în cele 43[11] de așezări, câte numără catagrafia în discuție, am identificat (excluzând populația autohtonă), locuitori de origine[12] *greacă*,

[8] Afecțiunile consemnate în aceste recensăminte reflectă în special probleme de sănătate cu manifestări vizibile, descrise într-un limbaj specific epocii (*surpat, șoimănit, săgetat la un picior, șoldit la picior, ciolac de mâini, ciolac de picior, pocit, cocoșat, o mână zgârcită* etc.), influențat atât de percepțiile vremii asupra bolilor, cât și de terminologia medicinei populare (*din sfinte oarbă*).

[9] Unde a fost cazul, inclusiv rude, slugi, slujnice etc. Alte informații pe care le găsim sunt despre: așezările rurale și urbane, moșiile pe care erau situate acestea, categoriile de locuitori: birnici, scutiți și iertați de bir, patentari, proprietari, arendași, comercianți, meșteșugari, plugari, clerici, profesori, învățători, funcționari etc. În ceea ce privește gospodăriile recenzate, apar detalii legate de starea civilă, vârsta, categoria fiscală, situația socială, ocupația, starea de sănătate a persoanelor, suprafața proprietății cultivate cu cereale, pomi fructiferi și viță-de-vie, numărul și felul animalelor deținute. Se specifică, de asemenea, dacă unele dintre bunuri erau proprietate personală sau primite în folosință.

[10] Comunicare susținută la Conferința anuală a Institutului de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor" din Craiova, 6–8 noiembrie 2024.

[11] Primul volum cuprinde 41 de localități.

[12] În *Plasa Câmpului*, antroponimele etnice identificate au fost: *Armeanca, Aliman, Arnăutu, Cazacu, Grecu, Neamțu, Rusu, Sârbu, Slavu, Turcu, Țiganu*.

sârbă și *țigănească*. Cu funcție antroponimică apar denumirile etnice *Arnăutu*[13], *Cazacu, Grecu, Rusnacu, Sârbu, Slavu, Tătaru, Țiganu*.

În documentele de arhivă, termenii care se referă la etnii au fost scriși, de obicei, cu literă mică, fapt care îngreunează misiunea celor care editează astfel de izvoare, de a stabili ce rol îndeplineau ei: determinant lexical sau nume de familie. Un element important în realizarea departajării l-a constituit articolul hotărât (Butnaru 2022: 27), și anume prezența acestuia în cazul numelor proprii (*Cârstea Sârbu, Danciu Sârbu, Ion sin Țănea Sârbu, Hristea Sârbu* etc.) și absența sa în cazul apelativelor denominative (*Dumitru sin Iovan, sârb*; *Nedelcu sin Pavel, sârb*; *Petcu sin Simion, sârb* etc.). În cele două volume ale sursei citate, ajută la identificarea rolului fiecărui cuvânt și modul în care a fost organizat materialul, pe coloane: prima dintre ele a fost rezervată numelui persoanelor, în următoarea se specifică neamul, adică etnia, iar în cea de-a treia[14], starea civilă. Astfel, dacă termenul care denumește etnia apare menționat în prima secțiune (de regulă însoțind un prenume), atunci funcția sa este acea de patronim, în timp ce poziționarea lui în cea de-a doua îl menține, la data alcătuirii recensământului[15], la nivelul lexicului comun.

Spre deosebire de *Plasa Câmpului*, în informația înregistrată pentru *Plasa Mijlocului* se specifică, în plus, și originea soției capului familiei. Ea corespunde, în marea majoritate a cazurilor, etniei soțului, dar aceasta nu este o regulă. Vom consemna, atunci când apar, cazurile de familii mixte.

O altă observație este aceea că, dacă în primul volum al catagrafiei apar foarte multe denumiri care desemnează originea în rubrica destinată numelui (deci, cu funcție antroponimică[16]), în cel de-al doilea întâlnim puține cu acest rol, marea majoritate a termenilor etnici fiind înregistrate în spațiul destinat originii („Neamul”), fapt care ne-a determinat să facem, pentru început, o statistică a minorităților, la nivel de număr de familii, pentru fiecare localitate în parte.

---

[13] Între meserie și etnie s-a stabilit, în unele cazuri, o relație de echivalență. Din acest motiv, am reținut și termenul *arnăut*: „Soldat mercenar (de origine *albaneză* [subl. n.]) angajat în garda domnească din Țările Române; prin extindere, servitor înarmat, angajat de boieri mai ales pentru paza personală” (DEX 2009). În lucrarea *Nume de locuri*, Al. Graur arăta că, „fără intenţii insultătoare, numele popoarelor ajung să devină caracterizări pentru ocupaţii: *arnăut,* adică «albanez», este valabil cu sensul de «mercenar»; *boem* «ţigan» (de fapt «ceh»), apoi «artist care duce o viaţă puţin ordonată»; *bulgar* şi *sârb* «zarzavagiu», vezi şi *oltean* «negustor ambulant de zarzavaturi şi fructe»; *lipovean* «fructar ambulant»; *muscal* «birjar»; *ţigan* «fierar», «potcovar», «lăutar»” (Graur 1972: 115). Un alt sens pentru *arnăut* este acela de: „Specie de grâu de primăvară cu bobul mare și lunguieț, de culoare galbenă-deschis” (DEX 2009).

[14] Acestea sunt urmate și de alte date, care nu fac însă obiectul analizei noastre (vârstă, bir, clacă, meșteșug, pogoane lucrate, beteșug etc.).

[15] Evoluția markerilor identitari și eventuala lor tranziție de la nume comun la nume propriu pot fi urmărite printr-o analiză comparativă a documentelor succesive întocmite pentru o zonă determinată.

[16] *Țenea Sârbu, sârb*; *Ioancea Sârbu, sârb*; *Giurgea Sârbu, sârb*; *Cârstea Sârbu, sârb*; *Danciu Sârbu, sârb*; *Ion sin Țănea Sârbu, sârb*; *Avram Țiganu, țigan*; *Radu Țiganu, țigan*; *Dumitru Țiganu, țigan*; *Enciu Țiganu, țigan*; *Zanfir Țiganu, țigan*; *Barbu Țiganu, țigan*; *Gheorghe Țiganu, țigan*; *Pătru Țiganu, țigan*; *Preda Țiganu, țigan* etc.

Localitate	Nr. familii	Români	Sârbi	Țigani	Greci
Frăsinetul	85	70	10	5	–
Dobrosloveni	92	87	1	4	–
Potopinu	37	21	3	13	–
Reșca	100	92	7	1	–
Chiliile	37	18	1	18	–
Adunații ot Moara Gigârtului	8	8	–	–	–
Hotărani	100	75	3	20	2
Înghimpații de Sus	64	62	1	1	–
Înghimpații de Jos	11	11	–	–	–
Fărcașu de Sus	97	86	–	11	–
Fărcașu de Jos	63	61	–	2	–
Fărcașu de Mijloc	41	35	–	6	–
Stoenești	129	62	64	3	–
Fântânelele	16	16	–	–	–
Slăveni	110	102	1	6	1
Gostavățu	84	66	15	3	–
Cândeni	18	17	1	–	–
Băbiciu	83	81	–	2	–
Preajba ot Băbiciu	17	17	–	–	–
Scărișoara	127	124	1	2	–
Plăviceni	97	93	–	4	–
Rusănești de Mijloc	34	34	–	–	–
Rusănești de Sus	178	176	–	–	2
Rusănești de Jos	36	26	–	10	–
Cilieni	169	164	3	2	–
Damurile	81	81	–	–	–
Tiea	114	96	18	–	–
Vădăstrița	125	123	1	1	–
Vădastra	167	155	12	–	–
Coteni	57	55	–	2	–
Obârșia	116	111	–	3	2
Brastavățu	196	193	–	3	–
Crușov	165	162	–	3	–
Grădinile	110	88	19	3	–
Studina	158	70	–	88	–
Rătunda	47	46	–	1	–
Vlădila	117	26	44	47	–
Redea	334	328	1	5	–
Deveselu	77	47	29	1	–
Comanca	84	83	–	1	–
Boldu	205	201	–	4	–
Liiceni	95	94	1	–	–
Drăghiceni	60	59	–	–	1

După cum se poate observa, prezențe mai importante au înregistrat *sârbii*[17] și *țiganii*, situându-se, în economia demografică a două localități (Vlădila și Studina), chiar înaintea numărului de familii autohtone. Iată care sunt așezările cu peste zece familii de:

a) *sârbi*: Frăsinetul – 10, Vădastra – 12, Gostavățu – 15, Tiea – 18, Grădinile – 19, Deveselu – 29, Vlădila – 44, Stoenești – 64 și

b) *țigani*: Rusăneștii de Jos – 10, Fărcașu de Sus – 11, Potopinu – 13, Chiliile – 18, Hotărani – 20, Vlădila – 47, Studina – 88.

Familiile de *greci* apar rar și sunt alcătuite dintr-un număr minim de membri.

În localitățile în care se înregistrează o frecvență ridicată a populației alogene, există o probabilitate mai mare ca termenii etnici să devină porecle, supranume sau patronime. Însă, câteodată, tocmai caracterul insolit al prezenței unor străini în mijlocul comunității locale poate duce la această transformare.

Prezentăm în ordine alfabetică apelativele etnice[18] care au deja, în sursa utilizată, funcția de nume propriu.

Arnăut. Etnonim turc utilizat pentru a-i desemna pe albanezi. La sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, din cauza tulburărilor sociopolitice provocate de albanezi în Balcani, termenul[19] a fost folosit ca denumire etnică adițională pentru albanezi. În inventarul nostru, apare o singură dată ca patronim, în localitatea Boldu: *Nicolae Arnăutu*. Naționalitatea purtătorului este cea română.

---

[17] Județul interbelic Romanați se învecina la sud cu Bulgaria. Cu toate acestea, nu este menționat în catagrafia de față niciun bulgar (același lucru se întâmplă și în primul volum). O posibilă explicație ar fi că mulți dintre refugiații bulgari care au emigrat în Principate, mai ales în timpul celor două războaie ruso-turce (1806–1812, 1828–1829) au fost cunoscuți sub termenul de *sârbi*, care, pe teritoriul românesc, „a ajuns de multă vreme să-i desemneze atât pe sârbi, cât şi pe bulgari” (Oancă 1998: 149). Iorgu Iordan (1963: 265) arăta că: „numeroşi bulgari de la noi se numesc ei înşişi *sârbi*”. S-a făcut, așadar, o confuzie între aceste două etnii. Exemple ale amestecului etnic regăsim și în *Monografia județului Dolj. Catagrafia din 1831* (în „Oltenia. Documente. Cercetări. Culegeri”, Craiova, 1944), unde apar persoane a căror origine nu este pe deplin clarificată, fiindcă supranumele *Bulgaru* și *Sârbu* ori etnonimele *bulgar* și *sârb* sunt întâlnite adesea în formula denominativă a unuia și aceluiași individ: *Dumitru Sârbu, bulgar*; *Penciu sin Petco Bulgaru, sârb* etc. Confuzia înregistrată între bulgari şi sârbi, la nivelul denominației, înclină balanța în favoarea celor din urmă, însă doar această confuzie nu justifică prezența foarte mare a sârbilor în Oltenia și în Muntenia. Catagrafia amintită anterior ne oferă, din nou, informații lămuritoare. Astfel, în „satul Urzicuța de Jos, din totalul de 186 de familii, 91 erau de sârbi şi 30 de bulgari. La Afumați, sat apropiat, din 61 de familii, 10 erau de sârbi şi niciuna de bulgari” (Oancă 1998: 153). Prin urmare, nu trebuie minimalizată migrația în Principate a etnicilor sârbi. O altă cauză a prezenței scăzute a etnicilor bulgari rezidă din faptul că aceștia au fost asimilați *turcilor* (termenul îi desemnează, în fapt, pe locuitorii cu diverse naționalități din Imperiul Otoman), stabiliți în sloboziile din Principate, lucru care „explică […], într-o oarecare măsură, numărul foarte redus al toponimicelor *Bulgari* din țara noastră” (Iordan 1963: 265). Și tot în defavoarea bulgarilor vine și utilizarea termenului *șchiau* în loc de *bulgar*. „Acest fapt […] a contribuit şi el la crearea situaţiei [...] în discuţie: acolo unde ne-am aştepta să găsim numele «bulgari» dăm peste «şchei», adică peste un sinonim” (*ibidem*: 266).

[18] Uneori, numele poate proveni dintr-o poreclă, fără ca cel care îl poartă să fi avut legătură directă cu etnia respectivă. Doar o anchetă realizată pe verticala arborelui genealogic, acolo unde există documente care pot fi verificate, poate stabili cu exactitate originea antroponimului.

[19] Din tc. *arnavud* (DEX 2009), tc. *arnaut* (MDA 2010); originalul grecesc: *Ἀρβανίτης* < *Ἀλβανίτης* < *Ἀλβάνος* (Theissen 2007: 90), gr. *Ἀλβάνος* = lat. *Albanus* (Bailly 2020, site accesat la 09.06.2025).

Cazac. Soldat care făcea parte dintr-un corp de pedestrime şi călărime pământeană, organizat după modelul cazacilor ruşi, numărând 2000 de persoane, conduse de un agă; mai târziu, grupul a fost redus la 240 de indivizi şi se afla sub comanda polcovnicului de oraş şi a polcovnicului de Târgovişte[20]. În materialul analizat, antroponimul apare de două ori: *Stancu Cazacu* (Cilieni) și *Marin Cazacu* (Vădastra). Ambii au trecută mențiunea *rumân* (român) în rubrica referitoare la etnie. Prenumele[21] membrilor familiilor vin să susțină și ele această origine (în primul caz: *Sanda* – soție, *Gheorghe* – fiu, *Ioana* și *Safta* – fiice; în al doilea: *Ilinca* – soție).

Grec. O singură persoană, din localitatea Brastavățu, poartă numele de familie *Grecu*: un anume *Neagu*, al cărui fiu (și moștenitor al patronimului) este *Stan*, acesta din urmă căsătorit cu *Stana* și tată a doi copii: *Nică* și *Mariea*. Mențiunea *rumân* și prenumele pe care le poartă tatăl, fiul și nepoții ne îndreptățesc să afirmăm că etnonimul si-a pierdut semnificația inițială, aceea de a indica o altă naționalitate. Chiar dacă un ascendent a avut, cândva, origine grecească, treptat, cu fiecare generație, legătura s-a diluat până la a se opaciza complet.

În cele 43 de localități, câte cuprinde catagrafia de față, au fost înregistrate doar opt familii de greci, numărând 23 de persoane în total. Distribuția teritorială și componența acestor familii este următoarea:

Hotărani – două familii cu câte un membru fiecare: *D. Costache Spandoniu* (grec, holtei); *Sisoe Călugăru* (grec);

Slăveni – o familie cu șase membri: *Sterie sin Gheorghe* (grec), *Mitrana* (soție, rumână), *Dumitrache, Alecsandru, Iamandi* (fiii), *Ilinca* (fiica);

Rusănești de Sus – două familii, însumând șapte membri: *Anastasie Gheorghiu* (sudit grecesc), *Elisaveta* (soția, greacă), *Costache, Mihalache* (fiii); *Anastasie Ion* (sudit grecesc), *Marghioala* (soția, greacă), *Stama* (soacra, greacă);

Obârșia – două familii cu câte două persoane: *Costandin sin Ștein* (grec), *Elenca* (soția, greacă); *Ion sin Sterie Ștein* (grec), *Dumitru* (brat[22]);

Drăghiceni – o familie cu patru membri: *Hagi Dumitru Ștefan* (grec), *Măriea* (soția, sârbă), *Ion* (fiul), *Frosina* (fiica).

Observăm că sunt nume cu specific grecesc, intrate și în inventarul antroponimiei noastre. În general, dacă anumite nume au făcut parte, inițial, din antroponimia unui popor, mai târziu, amestecul etnic a dus la adoptarea unora dintre ele de către populația autohtonă și, ulterior, la perpetuarea acestora prin diferite mijloace (au fost acordate nou-născuților sau preluate prin căsătorii mixte) fără a se mai ține cont de originea persoanei. Iar atunci când patronimul este însoțit de „prenume calendaristice cu forme românești, se poate deduce că este vorba de persoane așezate de mai mult timp pe pământ românesc” (Butnaru 2022: 32).

---

[20] Vezi MDA 2010, în care apar și sensurile: membru al unei colectivităţi etnice ruseşti formate din oameni liberi, mai ales din foşti ţărani fugiţi de pe moşiile stăpânilor feudali ruşi şi poloni, care, în secolele al XV-lea şi al XVI-lea, s-au aşezat în regiunile de margine ale statelor rus şi polono-lituanian, unde au format unităţi militare autonome; în Rusia, începând cu secolul al XVIII-lea, soldat dintr-o unitate de cavalerie uşoară recrutată, de obicei, dintre cazaci (cuvânt provenit din rus. *kazak*).

[21] Și naționalitatea soțiilor, de asemenea, *rumână* (română).

[22] Frate.

Rus[23]. În localitatea Cândeni a fost consemnat unicul purtător al numelui *Rusu* – *Voicu Rusu*, de origine rumână[24], la fel ca soția (*Safta*) și copiii săi (*Samfirache* și *Tudor*, fiii; *Tudora*, fiica).

Rusnac[25]. Etnonimul *Rusnac* este purtat, de asemenea, de o singură persoană: *Radu Rusnacu*, rumân din Liiceni, căsătorit cu *Mariea*, rumână, tată a șase fete: *Stanca, Rada, Stanca, Mariea, Safta, Mariea*[26].

Sârb. Patronimele care provin de la apelativul denominativ *sârbu* înregistrează o frecvență mai ridicată față de celelalte etnonime. Forma sub care apar este:

A. Simplă, nederivată, obținută prin transfer din clasa numelor comune în cea a numelor proprii, ultimele cu formă articulată[27]. În ceea ce privește structura formulei de denominație în care sunt întâlnite, aceasta este:

a) oficială, formată din *prenume + patronim*: *Velicu Sârbu* (sârb) – cu familia: *Petra* (soția, sârbă), *Ivan* și *Vladu* (fiii), *Sanda* (fiica) (Cândeni); *Ioan Sârbu* (rumân) – cu familia: *Marica* (soția, rumână) (Vădăstrița); *Tănasie Sârbu* (rumân) – cu familia: *Stana* (soția, rumână), *Velicu*, *Neagu* și *Sandu* (fiii), *Mitra* (fiica) (Vădastra); *Nicolai Sârbu* (rumân) – cu familia: *Măriea* (soția, rumână), *Joița* (fiica) (Drăghiceni); *Conțea Sârbu* (rumân) – cu familia: *Nedelea* (soția, rumână), *Oprea* (fiul) (Vădastra);

b) populară, plurimembră, filiația fiind marcată prin intermediul particulei slave *sin* „fiu”: *Stan sin Stoian Sârbu* (rumân) – cu familia: *Rada* (soția, rumână), *Dumitru* (fiul), *Pantelimona, Mariea, Ivana* (fiicele) (Coteni); *Sfetcu sin Tudor Sârbu* (rumân) – cu familia: *Mariea* (soția, rumână), *Neagu* și *Marin* (fiii) (Vădastra).

Cu o singură excepție, *Velicu Sârbu*, în cazul căruia numele corespunde etniei menționate în catagrafie, în celelalte situații, patronimul *Sârbu* nu se suprapune peste originea indivizilor, română, ceea ce indică faptul că aceștia se integraseră deja în rândul comunității autohtone.

B. Derivată, filiația fiind exprimată sintetic, cu ajutorul sufixului *-escu*. Astfel, în localitatea Vădăstrița, au fost recenzați *Rădoi Sârbulescu*, *Stan Sârbulescu*, *Mitroi Sârbulescu* și *Preda Sârbulescu*. În cazul primelor trei persoane, filiația copiilor este stabilită (analitic) cu ajutorul cuvântului *sin*:

a) *Rădoi Sârbulescu* (rumân), soția *Iordana* (rumână) și cei doi fii ai lor: *Marin sin Rădoi Sârbulescu* (rumân), *Stana* (soția, rumână) și *Dumitru sin Rădoi Sârbulescu* (rumân), *Floarea* (soția, rumână);

---

[23] În MDA 2010, cuvântul are următoarele sensuri: „persoană din populația de bază a Rusiei sau care este originară de acolo”; „popor care locuiește în Rusia”; „care aparține Rusiei; originar din Rusia”; „care se referă la Rusia sau la ruși”. I. Lobiuc (1988: 411) face o distincție mult mai clară între sensurile acestui etnonim (*apud* Butnaru 2022: 28).

[24] În continuare, se folosesc formele *rumân* și *rumâncă* din sursă.

[25] Ucrainean; apelativ provenit din ucr. *rusnak* (MDA 2010); vezi și Iorgu Iordan (1983: 401) – „*rusnac* «ucrainean». Cf. și ucr. *Rusnak*”.

[26] În familiile din ruralul secolului al XIX-lea, botezarea mai multor copii cu același prenume are mai multe explicații posibile, legate de tradiții, religie și mentalitatea epocii: numele tatălui/bunicului sau al mamei/bunicii era preluat de primul născut, păstrarea prenumelui unui copil decedat, numele sfântului protector al familiei putea fi atribuit, de asemenea, mai multor copii.

[27] Articolul sau, după unii cercetători (Oancă 1996: 34–39; idem 2001: 73–87), sufixul *-u* este un element frecvent în onomastica românească, având rol predominant patronimic.

b) *Stan Sârbulescu* (rumân), soția *Stana* (rumână), cu fiii: *Dumitru sin Stan Sârbulescu* (rumân), *Stana* (soția, rumână) și *Vasile sin Stan Sârbulescu* (rumân), *Nița* (soția, rumână);

c) *Mitroi Sârbulescu* (rumân), soția *Anca* (rumână), cu fiul lor: *Dumitru sin Mitroi Sârbulescu* (rumân), căsătorit cu *Stanca* (rumână).

d) *Preda Sârbulescu* (rumân), soția *Voica* (rumână).

Nume cu sufixul *-an*, indicând originea persoanei, poartă: *Stan Sârban* (rumân) – cu familia: *Tudora* (soția, rumână), *Manea* și *Stan* (fiii), *Anca* (fiica) (Brastravățu) și *Ivan sin Sârban* (țigan) – cu familia: *Neda* (soția, țigancă) (Studina).

Unul dintre elementele care indică originea îl reprezintă și numele (prenume, supranume, patronime), specifice inventarului antroponimic al etniei din care persoanele fac parte. Majoritatea covârșitoare a celor înregistrate în recensământ sunt antroponime românești, la fel cum este și originea populației, dar întâlnim și o serie de nume aparținând registrului sud-slav (sârbesc/bulgăresc). Analizând ce fel de nume poartă indivizii care în catagrafie, la rubrica „Neamul", au trecută mențiunea *sârb*, am realizat următoarea clasificare:

1. Capul familiei, la fel și membrii acesteia, poartă nume sârbești (bulgărești), în unele cazuri adaptate fonetismului autohton: *Cone Sârnea* (sârb), soția *Țena*, fiul *Naidin*, fiica *Pena* (Stoenești); *Ivan sin Trifu* (sârb), soția *Zlata*, fiul *Sfetco*, fiica *Țena* (Stoenești); *Ivan sin Ristea* (sârb), soția *Mina*, fiii *Petcu*, *Vârban*, fiica *Mira* (Tiea); *Cunea sin Ivan* (sârb), soția *Micula*, fiul *Ivan*, fiica *Ispasa* (Tiea); *Rusin Ivan* (sârb), soția *Pena*, fiul *Hristea*, fiica *Ivana* (Vădăstrița); *Pârvan sin Ghenea* (sârb), soția *Mina*, fiul *Dima*, fiica *Ivana* (Vădastra); *Mirhil sin Ganea* (sârb), soția *Ivana*, fiica *Cuna* (Grădinile); *Rusan sin Cănu* (sârb), soția *Mariea*, fiul *Chinea*, fiica *Sfeta* (Vlădila); *Pârvan sin Vârban* (sârb), soția *Tudora*, fiii *Sfetan, Ivan, Rusin* (Vlădila); *Ivan* (sârb), soția *Slamna* (Redea); *Țecu sin Neațu* (sârb), soția *Petca*, fiica *Cana* (Deveselu).

2. Capul familiei, la fel și membrii acesteia, poartă nume românești (doar mențiunea referitoare la etnie arată faptul că persoanele aparțineau minorității sârbe): *Ion sin Marin* (sârb), soția *Stanca* (sârbă), fiii *Cârstea*, *Tudor* (Potopinu); *Gheorghe sin Pavel* (sârb), soția *Ioana* (sârbă), fiicele *Nica*, *Stanca* (Stoenești); *Crăciun sin Tudor* (sârb), soția *Ilinca* (sârbă) (Stoenești); *Dumitru sin Gheorghe* (sârb), soția *Petra* (sârbă), fiii *Iancu*, *Radu*, *Stoian*, *Ion*, fiicele *Mariea*, *Mitra* (Deveselu); *Ion sin Dumitru* (sârb), soția *Mariea* (sârbă), fiul *Mihai*, fiicele *Ilinca*, *Stanca* (Deveselu) etc. Renunțarea minorităților la numele lor tradiționale în favoarea unor nume românești a fost un fenomen complex, influențat de factori sociali, politici, economici și culturali. În diferite contexte istorice a ajutat la reducerea barierelor sociale, facilitând integrarea alogenilor în comunitățile majoritare; a reprezentat, de multe ori, un mijloc de a beneficia de un statut social comparabil cu cel al autohtonilor, de a evita conflictele interetnice, o strategie de adaptare la presiunile sociale și politice ale vremii.

3. Numele sunt eterogene: într-o familie putem întâlni antroponime din ambele spații – român și slav: *Ilie sin Iota* (sârb), soția *Pârva* (sârbă), fiii *Pavel*, *Dumitru*, fiica *Floarea* (Stoenești); *Neciu sin Dina* (sârb), soția *Floarea* (sârbă), fiii *Florea*, *Marin* (Stoenești); *Ștefan sin Pătru* (sârb), soția *Țena* (sârbă), fiii *Mladin*, *Nicola* (Stoenești); *Petco sin Pârvan* (sârb), soția *Minca* (sârbă), fiii *Pană*, *Țecu*, fiicele

Crăciuna, *Dumitra*, *Dumitra*[28] (Stoenești); *Tudor sin Mihai* (sârb), soția *Naida* (sârbă), fiul *Mihai*, fiicele *Mitrana*, *Mariea* (Gostavățu); *Trifu sin Mihai* (sârb), soția *Mariea* (sârbă), fiul *Tudor*, fiica *Mariea* (Gostavățu); *Velicu Sârbu* (sârb), soția *Petra* (sârbă), fiii *Ivan*, *Vladu*, fiica *Sanda* (Cândeni); *Mone sin Petcu* (sârb), soția *Gana* (sârbă), fiul *Ilie*, fiicele *Minca*, *Mariea* (Grădinile); *Ene Văcaru* (sârb), fiii *Dumitru*, *Mihai*, fiica *Țăna* (Grădinile); *Sfetan sin Petcu* (sârb), soția *Ispasa* (sârbă), fiii *Mihai*, *Andrei*, fiicele *Păuna*, *Petra* (Vlădila); *Pârvan sin Mărăcineanu* (sârb), soția *Velica* (sârbă), fiii *Simion*, *Dumitru* (Vlădila); *Țenea sin Nedu* (sârb), soția *Stoiana* (sârbă), fiicele *Gherghina*, *Stanca* (Deveselu); *Costandin sin Dan* (sârb), soția *Pena* (sârbă), fiii *Anghel*, *Pârvan*, *Stancu*, fiicele *Dumitra*, *Stanca*, *Țena* (Deveselu); *Stan sin Costandin* (sârb), soția *Rula* (sârbă) (Deveselu); *Matei sin Crăciun* (sârb), soția *Ancuța* (sârbă), fiul *Stan*, fiica *Mariea* (Deveselu) etc. Observăm faptul că unele familii minoritare și-au botezat copiii cu nume autohtone: reprezintă și acesta un mod de a se integra și de a-și integra urmașii în rândul comunităților adoptatoare; lucru care le-a permis accesul la facilități sociale și economice și care a contribuit, în cele din urmă, la un sentiment de identitate și de apartenență la noul mediu.

4. Familiile sunt formate, de obicei, din persoane care au aceeași identitate etnică, însă întâlnim în catagrafie câteva familii mixte, alcătuite astfel:

a) soțul sârb – soția română: *Ivan* (sârb), soția *Preda* (română), fiul *Andrei* (Dobrosloveni); *Nicola Sâmbotin* (sârb), soția *Ioana* (română) (Reșca); *Barbul sin Tănasie* (sârb), soția *Mariea* (română), fiii *Marin*, *Pătru* (Reșca); *Petco sin Țenea* (sârb), soția *Brânduța* (română), fiii *Nică*, *Ion*, *Oprea*, fiicele *Pena*, *Mitrana* (Reșca); *Dimian sin Țenea* (sârb), soția *Safta* (română), fiul *Stan*, fiicele *Petra*, *Văla* (Stoenești); *Ștefan sin Țenea* (sârb), soția *Nedela* (română), fiica *Țena* (Deveselu); *Ștefan sin Țincul* (sârb), soția *Rada* (română), fiul *Gheorghe*, fiica *Tinca* (Potopinu);

b) soțul grec – soția română: *Ghencea Drăgan* (grec), soția *Ilinca* (română), fiul *Iorgu*, fiica *Elisaveta* (Fărcașu de Sus); *Sterie sin Gheorghe* (grec), soția *Mitrana* (română), fiii *Dumitrache*, *Alecsandru*, *Iamandi*, fiica *Ilinca* (Slăveni); *Hagi Dumitru Ștefan* (grec), soția *Măriea* (română), fiul *Ion*, fiica *Frosina* (Drăghiceni);

c) soțul român – soția sârbă: *Radu sin Gheorghe* (român), soția *Dina* (sârbă), fiul *Marin*, fiicele *Ilinca*, *Bălașa*, *Safta* (Fărcașu de Mijloc); *Vârban sin Mincu* (român), soția *Ancuța* (sârbă), fiii *Naidin*, *Rusu*[29], fiica *Ispasa* (Vlădila); *Radu sin Popa Ciuciucu* (român), soția *Ivanca* (sârbă), fiii *Vasile*, *Ilie*, *Marin*, fiicele *Mariea*, *Zinca* (Boldu).

Căsătoriile între persoane din comunități diferite (de obicei între minoritari cu majoritari) au fost o cale importantă de acceptare a străinilor, deoarece favorizau relațiile de rudenie și consolidau legăturile sociale. Aceasta a dus la integrarea treptată a culturii și valorilor minorității, contribuind la îmbogățirea culturală și diversitatea colectivităților locale. Analizând din punct de vedere antroponimic familiile eterogene și urmărind ce fel de prenume au primit copiii rezultați din căsătoriile mixte, dar și din multe familii alogene, stabilite în satele românești, putem observa etapele integrării lor în comunitatea în care s-au așezat.

[28] Două dintre cele trei fete au fost botezate *Dumitra*.

[29] De remarcat faptul că etnonimul apare aici cu funcție de prenume.

Transferul de nume s-a făcut însă în ambele direcții. Mulți români poartă, la rândul lor, nume străine: *Ion sin Marin* (rumân), soția ***Ivana*** (rumână) (Reșca); *Stan sin Dinu* (rumân), soția ***Nedela*** (rumână) (Chiliile); *Pătru sin Stan* (rumân), soția *Stanca* (rumână), fiii *Florea, Păun*, fiice *Dina, Tița, **Nedela*** (Hotăranii); *Stan sin Ștefan* (rumân), soția ***Nedela*** (rumână) (Gostavățu); *Ion sin Mitran* (rumân), soția *Florica* (rumână), fiii ***Naidin***, *Stan, Stan*, fiicele *Ioana, Măriea, Mărica* (Rusăneștii de Sus); ***Naidin sin Naidin***[30] (rumân), soția *Linca* (rumână), fiica *Anca* (Rusăneștii de Sus) etc.

Dacă românii au adoptat o serie de prenume specifice alogenilor, au făcut-o sub impulsul modei vremurilor, în timp ce, pentru străini, schimbarea numelor tradiționale cu nume românești reprezenta depășirea barierelor sociale.

Slav. *Stan sin Slavu* (rumân), *Ioana* (soția, rumână), *Neagu, Marin, Ivan* (fiii), *Rada, Nistora, Voica* (fiicele) (Vădastra); *Gheorghie sin Slavu* (rumân), *Mariea* (soția, rumână), *Florea, Marin, Ivan* (fiii) (Vădastra); *Andrei sin Rădoi Slavu* (rumân) (Redea). Toate numele sunt însoțite, în rubrica referitoare la neam, de mențiunea *rumân,* iar acest lucru demonstrează că antroponimul *Slavu* nu mai indică etnia. Etnonimul devenise, încă de la acea dată, o simplă etichetă, golită de sens.

Golite de sens sunt și următoarele antroponime. Astfel, persoanele care se numesc **Tătaru** sunt de origine sârbă: *Cenea Tătaru* (sârb), *Naida* (soția, sârbă), *Ghena* (fiica) (Vlădila) și românească: *Iancul sin Voicu Tătaru* (rumân) (Redea), iar *Turcitoiu*[31] este purtat, de asemenea, de un autohton: *Ion sin Ion Turcitoiu* (rumân), *Floarea* (soția, rumână), *Ion, Dochin* (fiii) (Obârșia).

Țigan. În materialul înregistrat în sursa citată, în localitatea Cilieni, apare singurul individ (cap de familie) identificat prin etnonimul *țigan* cu funcție patronimică. Este vorba despre *Radu,* fiul lui *Ion Țiganu*, și familia acestuia: *Sanda* (soția, țigancă), *Petra* și *Mariea* (fiice).

În toate celelalte cazuri, termenul are rol de apelativ denominativ. El însoțește numele unor persoane care au deja un patronim stabilit, probabilitatea ca etnonimul să devină nume propriu fiind mică – *Iordache Nedelcu* (țigan), *Dina* (soția, țigancă), *Dumitru, Florea, Preda* (fiii), *Gherghina* (fiica) (Slăveni); *Radu Pârvan* (țigan), *Floarea* (soția, țigancă), *Ion* (fiul) (Gostavățu); *Florea Joițăsecu* (țigan), *Anca* (soția, țigancă), *Stan, Tudor* (fiii), *Rada, Stanca* (fiicele) (Crușovul); *Ene Zuiculescu* (țigan), *Dina* (soția, țigancă), *Bălașa, Mariea, Rada* (fiicele) (Grădinile); *Stancu Cârciumar* (țigan), *Mariea* (soția, țigancă), *Stan, Mihai, Dumitru* (fiii) (Studina); *Radu Căpitanu* (țigan), *Voica* (soția, țigancă), *Dumitru, Marin, Matei* (fiii) (Studina); *Marin Pătrașco* (țigan), *Ilinca* (soția, țigancă), *Stan, Stancu, Badea, Marcu* (fiii), *Dina* (fiica) (Vlădila) etc.

Atunci când apare, însă, alături de nume unice, lucrurile se schimbă: etnonimul își poate depăși „condiția" prin trecerea de la identificarea de grup la identificarea personală. Prezentăm câteva exemple de acest fel, în care filiația persoanelor se exprimă utilizând formula populară de denominație, construită cu ajutorul particulei

[30] Numele *Naidin* este frecvent întâlnit în Bulgaria. Probabilitatea ca aceste persoane să fi fost de origine bulgară și să-și fi schimbat cetățenia este extrem de mică, deoarece Constituția din anul 1866 a fost primul document juridic care a reglementat cetățenia română (Gilia 2010: 3). Străinii o puteau dobândi prin naturalizare, dar procesul era complex. Catagrafia a fost alcătuită cu 28 de ani mai devreme.

[31] Care provine, indirect, de la *turcu*: *turc – turci/t – Turcitu – Turcitoiu*.

slave „sin”: *Voicu sin Drăgan* (țigan), *Mariea* (soția, țigancă), *Gheorghe* (fiul), *Ilinca* (fiica) (Chiliile); *Radu sin Mihai* (țigan), *Ioana* (soția, țigancă), *Radu*, *Matei*, *Stan*, *Marin* (fiii), *Stana*, *Ștefana* (fiicele) (Hotăranii); *Truică sin Neacșu* (țigan), *Stana* (soția, țigancă), *Toma* (fiul), *Nița*, *Rada* (fiicele) (Hotăranii); *Ilie sin Preduț* (țigan), *Mitra* (soția, țigancă), *Badea*, *Ion* (fiii), *Mariea* (fiica) (Hotăranii); *Ion sin Stanciu* (țigan), *Sanda* (soția, țigancă), *Anghel* (fiul), *Măriea*, *Stanca*, *Elena*, *Safta*, *Leanca* (fiicele) (Fărcașu de Sus); *Ilie sin Ștefan* (țigan), *Ilinca* (soția, țigancă), *Stan*, *Gheorghe*, *Ion* (fiii), *Stela*, *Mitrana* (fiicele) (Fărcașu de Sus); *Marin sin Oprea* (țigan), *Anca* (soția, țigancă) (Stoenești); *Nedelco sin Catinca* (țigan), *Floarea* (soția, țigancă), *Manolea*, *Crăciun* (fiii), *Mariea*, *Dina* (fiicele) (Slăveni); *Stan sin Badea* (țigan), *Măriuța* (soția, țigancă), *Ion*, *Tănasie* (fiii), *Mira*, *Nicula*, *Călina* (fiicele) (Rusănești de Jos); *Matei sin Radu* (țigan), *Rada* (soția, țigancă), *Vasile*, *Ion*, *Marin* (fiii) (Studina); *Zamfir sin Radu* (țigan), *Floarea* (soția, țigancă), *Bălașa*, *Ilinca* (fiicele) (Studina); *Ivan sin Sârban* (țigan), *Neda* (soția, țigancă) (Studina); *Stoian sin Trifon* (țigan), *Badea* (soția, țigancă), *Nița*, *Floarea*, *Andreiana*, *Mariea* (fiicele) (Studina); *Dincă sin Ivan* (țigan), *Ivana* (soția, țigancă), *Ion*, *Nedelcu* (fiii) (Studina); *Pătru sin Ivan* (țigan), *Floarea* (soția, țigancă), *Ioana* (fiica) (Studina); *Radu sin Marin* (țigan), *Mariea* (soția, țigancă), *Marin*, *Călin* (fiii), *Călina*, *Bălașa* (fiicele) (Vlădila); *Voicu sin Mitroi* (țigan), *Despa* (soția, țigancă) (Vlădila); *Dumitru sin Dinu* (țigan), *Smăranda* (soția, țigancă), *Marin* (fiul), *Ioana* (fiica) (Vlădila) etc.

Analizând numele membrilor acestor familii, observăm faptul că la data respectivă nu existau diferențe (Zamfir 2024: 71) între prenumele înregistrate în interiorul acestei comunități și etnia majoritară; era un obicei larg răspândit ca persoanele aflate în clase sociale periferice (indiferent de proveniența lor etnică) să-și numească copiii prin mimetism, adoptând aceleași prenume ca și cei aflați pe trepte ierarhic superioare. Scopul era acela al acceptării și al integrării lor mai ușoare, al protejării de prejudecăți și discriminare. Astfel, întâlnim nume clasice, precum: *Ion*, *Ioana*, *Gheorghe*, *Floarea*, *Maria*, *Oprea*, *Stan*, *Stana*, *Stanciu*, *Ștefan*, *Vasile* etc., dar și nume considerate moderne pentru perioada respectivă: *Anca*, *Călin*, *Călina*, *Matei*, *Smaranda*, *Stela* etc. Nu lipsesc nici numele împrumutate din inventarul celorlalte minorități: *Ivan*, *Ivana*, *Neda*, *Nedela* etc.

Fără a exprima o identitate explicită[32], în catagrafie apar și câteva persoane ale căror patronime au la bază apelativul **străin**: *Pascu Striinu* (român), *Dina* (soția, rumână), *Marin* (fiul), *Rada*, *Voica*, *Gherghina*, *Mariea* (fiicele) (Vădastra); *Dustru Streinu* (român), *Mariea* (soția, rumână), *Ion*, *Florea*, *Stan* (fiii), *Ioana*, *Stanca* (fiicele) (Brastavățu), dar și un apelativ etnic care a căpătat rolul de prenume, *armean*, în forma sa feminină: *Armeanca*, soția lui Voinea sin Stoica din localitatea Brastavățu.

CONCLUZII

În lucrarea de față, ne-am propus să analizăm cantitatea și „calitatea” cuvintelor care exprimă etnia, înregistrate în formula denominativă constituită sau în curs de formare, a persoanelor din județul istoric Romanați, Plasa Mijlocului, pornind de la

[32] Pe care o descoperim, însă, în rubrica destinată menționării neamului.

ideea că numele reprezintă un indicator valoros al dinamicii etnice și culturale, iar studierea lor în contexte de interferență etnică poate dezvălui procese complexe de conviețuire, adaptare și transformare a identităților colective. Am observat faptul că termenii care desemnează etnii apar cu deosebire în calitate de apelativ denominativ (*grec, sârb, țigan* – ultimii doi înregistrând o frecvență ridicată în câteva localități) și mai puțin ca nume de familie (*Arnăutu, Cazacu, Grecu, Rusnacu, Sârbu, Slavu, Tătaru, Țiganu*). Dintre acestea din urmă, *Sârbu* și derivatele sale au o prezență ceva mai mare în inventarul analizat. Considerăm însă că apelativul denominativ, mai degrabă decât patronimul, este cel care indică în mod real originea celui denumit. În cazul numelor de familie, nu putem ști câți dintre purtători au avut înaintași autentici – *sârbi, greci, turci, țigani* etc. – decât reconstruindu-le, dacă avem posibilitatea, arborele genealogic; fără date suplimentare, nu avem siguranța că etnonimul respectiv nu reprezintă, de fapt, o poreclă care suprapune, în conștiința denominatorilor, asemănări diverse (fizice, psihice, comportamentale), întâlnite la autohtoni și alogeni.

Într-o regiune unde se întâlnesc populații de diverse origini pot apărea nume care combină structuri sau sunete specifice fiecărei etnii. Astfel, lângă un prenume autohton poate apărea un nume de familie de origine străină sau invers. Aceste interferențe nu sunt doar semne ale amestecului cultural, ci și ale acceptării și integrării, marcând deschiderea spre alteritate.

BIBLIOGRAFIE

Bailly 2020 = Anatole Bailly, *Dictionnaire Grec – Français*, Hachette, 1935, édition numérique, M. Gérard Gréco et alii, https://bailly.app/ (site accesat: 09.06.2025).

Barbu, Comănescu 2023 = Paul Emanoil Barbu, Mirela Comănescu, *Catagrafia din 1838 a județului Romanați*, vol. II, *Plasa Mijlocului*, Craiova, Editura Alma.

Butnaru 2022 = Daniela Butnaru, *Interferențe etnice și confesionale reflectate în antroponimie. Observații pe baza Catagrafiilor Vistieriei Moldovei. Ținutul Suceava (1820)*, în Oliviu Felecan, Alina Bugheșiu (ed.), *Proceedings of the Fifth International Conference on Onomastics "Name and Naming". Multiculturalism in Onomastics*, V, Cluj-Napoca, Editura Mega, p. 25–34.

DEX 2009 = *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, Institutul de Lingvistică, București, Editura Univers Enciclopedic Gold.

Gilia 2010 = Claudia Gilia, *Cetățenia română*, în *Manual de drept constituțional și instituții publice*, București, Editura Hamangiu, p. 3–11, https://www.hamangiu.ro/upload/cuprins_extras/manual-de-drept-constitutional-si-institutii-politice_extras.pdf (site accesat: 19.01.2025).

Graur 1972 = Al. Graur, *Nume de locuri*, București, Editura Științifică.

Iordan 1963 = Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Române.

Iordan 1983 = Iorgu Iordan, *Dicționar al numelor de familie românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.

Lobiuc 1988 = I. Lobiuc, *O problemă controversată: toponimele dacoromâne cu radicalul rus (II)*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie «A.D. Xenopol»", XXV/1, p. 409–424.

MDA 2010 = *Micul dicționar academic*, ediția a II-a, Academia Română, Institutul de Lingvistică, București, Editura Univers Enciclopedic.

Monografia județului Dolj. Catagrafia din 1831, în *Oltenia. Documente. Cercetări. Culegeri*, tipărită sub îngrijirea lui C.S. Nicolăescu-Plopșor, Craiova, 1944.

Oancă 1996 = Teodor Oancă, *Probleme controversate în cercetarea onomastică românească*, Craiova, Editura Scrisul Românesc.

Oancă 1998 = Teodor Oancă, *Geografie antroponimică românească. Metodă şi aplicaţii*, Craiova, Editura de Sud.

Oancă 2001 = Teodor Oancă, *Din nou despre sufixul antroponimic* ***-u***, în „Studii și cercetări de onomastică”, VI, p. 73–87.

Theissen 2007: Ulrich Theissen, *Die Namen für das Gänseblümchen Bellis perennis im Bulgarischen und seinen Nachbarsprachen – Etymologische und benennungstheoretische Aspekte*, în „Zeitschrift für Balkanologie”, 43 (1), p. 87–99, https://www.zeitschrift-fuer-balkanologie.de/ index.php/zfb/article/view/108/108 (site accesat: 09.06.2025).

Zamfir 2024 = Alexandru Mihai Zamfir, *Sistemul antroponimic al romilor din România. Perspectivă istorică și comparată*, București, Editura Universității din București.

THE CENSUS OF ROMANAŢI – A KEY SOURCE IN THE STUDY OF THE CURRENT ETHNIC ANTHROPONYMY IN OLTENIA

ABSTRACT

Censuses are essential documentary sources for current research, providing valuable information from various perspectives – historical, sociological, demographic, linguistic and economic. Through detailed data on population, ethnic structure, distribution of names, social status and land properties, these documents allow the reconstruction of past realities and the analysis of the evolution of communities. Their relevance is increased in the context of digitization and the creation of databases, facilitating the correlation of information from various sources and providing a complex understanding of social, cultural and linguistic transformations over time.

In this paper, we analyse the ethnic profile of the population of the 43 localities located in Plasa Mijlocului, in the former interwar county of Romanați, which helps us to identify the persistence or disappearance of some onomastic models and to highlight the ethnic heritage of the region. In our approach, we relied on the second volume of the *Catagrafia din 1838 a județului Romanați* (*The 1838 Census of Romanaţi County*), published by Paul-Emanoil Barbu and Mirela Comănescu.

Keywords: *migration*, *ethnic interferences*, *census*, *anthroponymy*, *analysis*, *structure*.